

## UVOD

Predmet analize ovog rada je arbitražni sporazum. Pod arbitražnim sporazumom se podrazumijeva ugovor kojim stranke podvrgavaju arbitraži sve ili određene sporove koji su među njima već nastali ili bi mogli nastati iz određenog ugovornog ili vanugovornog odnosa. Bez postojanja arbitražnog sporazuma nema ni arbitražnog postupka. Arbitražni sporazum je osnov za zasnivanje nadležnosti arbitraže. Dva su načina za zaključenje ovog sporazuma. Prvi način je postojanje arbitražne klauzule u osnovnom ugovoru, kojom se predviđa nadležnost arbitraže za neke buduće sporove. Drugi način je zaključenje kompromisa, nakon nastanka spora. Ukoliko je prisutan elemenat inostranosti, upravo od arbitražnog sporazuma i njegove važnosti zavisi da li će arbitražna odluka biti priznata u drugoj zemlji i naravno, da li će ostati na snazi. U Republici Srpskoj arbitražni sporazum i arbitražni postupak regulisani su u Zakonu o parničnom postupku. Ako postoje elementi inostranosti u arbitražnom postupku, oni su regulisani u Zakonu o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja koji datira još iz bivše SFRJ.

Prvo poglavlje ovog rada bavi se definisanjem pojma arbitraže uzimajući u obzir funkcionalni i organizacioni aspekt, govorimo i o njenom istorijskom značaju, o karakteristikama arbitraže, njenim prednostima i nedostacima.

Drugo poglavlje obrađuje nadležnost arbitraže koja počiva na sporazumu stranaka. Navodimo i vrste arbitraža, sa posebnim osvrtom na najvažnije: ad hoc (povremene arbitraže) i institucionalne (stalne) arbitraže.

U trećem poglavlju definišemo arbitražni sporazum, navodimo neophodne elemente za njegovu punovažnost, spominjemo uslove koje naše pravo postavlja za punovažnost arbitražnog sporazuma, govorimo o vrstama arbitražnog sporazuma: kompromisornoj klauzuli i kompromisu, kao i o regulisanju ove problematike u ZPP Republike Srpske i u zakonodavstvima Srbije i Hrvatske koje su ovu oblast regulisale posebnim zakonom, odnosno Zakonom o arbitraži.

Četvrto poglavlje posvećeno je objašnjenju pojma strane arbitražne odluke, govorimo o kriterijumima za utvrđivanje pripadnosti arbitražne odluke, proceduri i pretpostavkama za priznanje stranih arbitražnih odluka u zakonodavstvu Republike Srpske, kao i o pretpostavkama za njihovo priznanje i izvršenje u međunarodnim konvencijama.

U petom poglavlju govorimo o uticaju arbitražnog postupka na stečajni postupak, kao i o uticaju stečajnog postupka na prekid ostalih postupaka.

I na kraju, u poslednjem poglavlju upoznajemo se pobliže sa poznatijim međunarodnim arbitražama kao što su: Arbitražni sud Međunarodne trgovinske komore u Parizu, Arbitraža

Trgovinske komore Ciriha, Arbitraža Američkog arbitražnog uređenja i Londonski sud međunarodne arbitraže.

Metodologija korištena pri izradi ovog rada:

- 1) Normativna metoda; proučavanje relevantnih normi.
- 2) Komparativna metoda; poređenje pravnih rješenja među državama
- 3) Deskriptivna metoda